

LOVE PLANTS I SALON CIPELA

Biljke velikih dimenzija na slikama Baneta Milenkovića samo su to što jesu: život u svome elementarnom trajanju. S iskustvom prirode. U svojoj jednostavnoj ljepoti i značenju (bez simbolike i aluzija) daju dojam da svijet više pripada bilju nego ljudima. I nakon tri desetljeća slikanja slike, on je jednako posvećen slikanju i slikarstvu koje nosi poetiku radosti, umirujuće prizore, meditacijske ugođaje i tiha uranjanja u motiv. Uživa u prostoru pune umjetničke slobode, bez kalkulacija i bilo kakvih unaprijed zadanih okvira. Ne dotiče teška pitanja stvarnosti. Radije se zanosi onim fenomenima svijeta koji ne uznemiruju. Koji se lako prepoznaju kao impresija trenutka, muzikalnost boja, zaigranost i opuštenost, vedrina i nesputanost. Svoj izričaj ostvaruje sa stilom i sa stavom koji ga čuva od banalnosti i dopadljive dekorativnosti.

Pogledajmo, sa svakom slikom nudi drugu i drugačiju likovnu priču: onu u kojoj dominiraju primarne vrijednosti boja, onu jednostavno strukturiranu i čitku u kojoj ističe ulogu čiste plohe, onu zaigranu, blisku neposrednosti dječjeg izričaja, onu tihu, meditativnu i onu koloristički raspjevanu u koju se uvukla matissovsko-kulmerovska tema o bojama. Linije svojim kretanjem određuju motiv i oživljavaju površinu, ali ne zatvaraju boju, ne lišavaju je mogućnosti širenja i disanja. Naprotiv, omogućuju boji da bude tiha, nježna, prozračna, kontemplativna, da se slobodno razlijeva i tako prenosi iskustvo zanosa, prostor za slobodu i strast slikanja. Oba medija, crtež i boja, imaju istu vrijednost, usklađeni su prirodnom lakoćom.

Igra pojedinostima, prozračnošću i prostornošću doziva dojam otkačenosti i ležernosti, ali Milenkovićevo slikarstvo je sustavno i čvrstog ustroja. Pazi on na red, na strogost likovnog poretka. Pa pročišćava, sažima, odbacuje ono nevažno u motivu, disciplinira imaginaciju. Čvrstinu ustroja ističu dijelovi geometrijskog nacrtu (stolac, stol, komoda, sat, balkon, prozor) koji imaju ulogu sabiranja i uspostavljanja prostornih vrijednosti. Premda u njegovoj slici ništa ne mora biti ni sabrano ni realno ni prostorno ograničeno. Jer strukturu slike određuju unutarnja logika i prirodno gibanje. I ritmičnost oblika koji vode pogled onkraj platna. Ta ritmičnost ne nastaje iz dekorativnih pobuda, već iz naboja slike.

Zadržimo li pogled na blistavom svjetlu u njegovim bojama, zaključit ćemo da svjetlo smatra najvažnijim čimbenikom slike jer baš ono boji i slici daje život. Znamo da je bio i ostao u neposrednoj blizini Ferdinanda Kulmera, profesora s Akademije i duhovnog mentora kojemu se divio, koji je odredio njegovo slikarsko sidrište. Cjelina *Love plants* doziva kulmerovske otvorene kolorističke kontraste i Matisseov jezik boja (na koji se i Kulmer pozivao) i dekorativnost Matisseovih orijentalnih slika. Sam ističe svoj oslon na tradiciju dubrovačkih pejzažista i kolorista: *Da, ja sam dio nekakvog nastavka dubrovačke kolorističke škole, kolorist po vokaciji, slikar materije, boje i motiva, slikar Mediterana*. Na tim je temeljima stvarao vlastita rješenja, otkrivao nove mogućnosti, nalazio nove ideje, afirmirao slikarsko pismo blisko kolorističkom nasljeđu hrvatskoga mediteranskog pejzažnog slikarstva. Na tim je temeljima mirne linije rodne vojvođanske ravnice u mediteranskim slikama pretvarao u mirne linije morskog horizonta. Homogenost njegovih slika očituje se, dakle, u bliskosti prirodi, ali i u unutarnjem govoru slike: u vedrini kolorizma i vizualnom bogatstvu, u izražajnosti kojom povezuje

odnose linija i boja, u umijeću određivanja vrijednosti boje. Pa se čini da su sve njegove prethodne slike ušle u recentnu cjelinu *Love plants*.

Slikanjem bilja Milenković izražava i svoje osjećanje života i svoju ideju o umjetnosti. S podlogom analitičnog i promišljenog, usmjeren na problematiku slike: na komplementarno sučeljavanje boja, na perspektive i odnose veličina, na raspored i uslojavanje planova. Koncentriran više na unutarnji prostor slike nego na vanjski. Realnost motiva iskazuje zvonkim bojama i obiljem pojedinosti discipliniranih strogim rasporedom.

Nakon slika velikih formata, eto nas pred njegovim malim keramičkim skulpturama zajedničkog naziva *Salon cipela*, premijerno predstavljениh u zagrebačkom Muzeju za umjetnost i obrt, potom u splitskoj Galeriji umjetnina. Ovaj iskorak u medij keramike, u punu taktilnost materije, otvorio mu je novi prostor istraživanja i provjeravanja u taktilnom oblikovanju, u mekoći i podatnosti gline. Pa je sav svoj rad na rješavanju problema slike i sve svoje hrabre odluke da pomiri sukobljene čimbenike slike, prenio na keramiku. Na pitanje, zašto baš cipela kao motiv, odgovara očekivano: motiv mu nije važan, bio atraktivan ili neatraktivan, svaki motiv može biti zanimljiv i intrigantan, ovisi o autorovom pristupu i interpretaciji. Važno je ono što nadolazi iz motiva. Ovaj prilično opušten izlet u keramiku (kao i onaj s velikim crtežima životinja predstavljenim u Prirodoslovnom muzeju u Zagrebu) omogućio mu je mali odmak od slikarstva na platnu.

Novi medij nije promijenio njegov slikarski rukopis. Boje su ostale iste - čiste, nježne i prozračne, samo je crtež prilagodio obliku. Cipele, muške i ženske, otmjene, salonske, opipljive, maštovite - mali keramički predmeti dekorativne namjene, lepršavi, svijetli, lazurne palete, prizivaju osmijeh na našem licu. Nastajale su usporedno sa slikama i na istome su putu u kreiranju likovnog jezika i poetskih vrijednosti.

(Tekst je preuzet iz kataloga samostalne izložbe „LOVE PLANTS“ održane u Gradskoj galeriji Labin 2020. godine)

